

היום נלמד בעזרת ה':

נדריים דף סב

תנא הוקפלו רוב המקצועות: מזמן זה ואילך מותר לאכול את התאנים שנשארו בשדות ואין בהם משום גזל. משום שהבעלים מתייאשים ממה שנשאר בשדה. והם גם פטורות ממעשרות מכיון שהם 'הפקר' והפקר פטור ממעשרות.

רבי ורבי יוסי בר רבי יהודה: הגיעו לשדה אחת בזמן שכבר הוקפלו רוב המקצועות. רבי אכל מהתאנים ואילו רבי יוסי לא אכל. הגיע הבעלים של השדה ואמר להם: מדוע הרבנים לא אוכלים והרי הוקפלו רבו המקצועות? ואף על פי כן רבי יוסי לא אכל, משום שהוא סבר שהבעלים לא הפקיר את התאנים אלא אמר זאת מרוע לב וכונתו לומר: אתם הרבנים התרתם לעצמם לאכול את התאנים כשהוקפלו רוב המקצועות.

יהיב לשמעיה: נתן לשמש שלו אבל השמש לא רצה לאכול.

רבי טרפון: מצא אותו בעל השדה אוכל את התאנים בזמן שהוקפלו רוב המקצועות, תפס אותו והכניס אותו לתוך שק ולקח אותו בכדי לזרוק אותו לנהר. אמר רבי טרפון 'איו לו לטרפון שזה הרגו'. שמע האדם שמדובר ברבי טרפון עזב אותו וברח.

כל ימיו רבי טרפון הצטער על כך שהוא השתמש בכתרה של תורה בשביל להינצל, שהרי האיש עזב אותו רק בגלל שהוא שמע שהוא רבי טרפון.

קל וחומר ומה בלשצר: בלשצר עשה משתה והשתמש בכלי בית המקדש לשתייה. ואפילו שהם כבר חוללו על ידי הפריצים הגויים ונעשו כלי חול, בכל אופן עונשו של בלשצר היה שבאותו לילה הוא נהרג.

ורבי טרפון: מכיון שהוא אכל בזמן שהוקפלו רוב המקצועות, מדוע בעל השדה רצה להורגו?

והתשובה היא משום שלאיש ההוא היו גנבים שגנבו לו תאנים כל השנה, וכשהוא ראה את רבי טרפון הוא חשב שהוא הגנב.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

קושיא: אי הכי אמאי ציער נפשיה: אם כן מדוע רבי טרפון הצטער על כך שהשתמש בכתרה של תורה, והרי לא היתה לו ברירה אחרת להציל את עצמו, ובאופן כזה ודאי מותר. ולקמן מבואר שמותר לתלמיד חכם לגלות מי הוא במקום שלא מכירים אותו. (ובשלמא אם הסיבה שהאיש כעס עליו היתה בגלל שהוא אוכל מהתאנים עכשיו – היתה לרבי טרפון אפשרות להינצל בכך שיאמר לו שמותר לאוכלם כי כבר הוקפלו רב המקצועות, ולא היה עליו להשתמש בכתרה של תורה. אבל אם הסיבה היא בגלל הגניבות - לא היתה לו ברירה אחרת מלבד לגלות את עצמו! -תוס').

שנאמר קשרם על אצבעותיך: מפסוק זה לומדים שעליו ללמוד בשביל לדעת את התורה ולא להנאת עצמו. אמנם מהפסוק 'דרכיה דרכי נועם.. ותומכיה מואשר' לומדים שסוף הכבוד לבוא.

'עשה דברים לשם פועלים': לשם הקב"ה שפעל וצויה אותם, 'ודבר בהם לשמם' כלומר בשביל להבין ולדעת את התורה ולא לקנטר ולהתגאות (רא"ש), 'אל תעשם עטרה' כדי להתעטר ולהתכבד, 'ואל תעשם קורדום' בשביל להתפרנס.

שרי ליה לאיניש: מותר לאדם תלמיד חכם להודיע מי הוא, במקום שלא מכירים אותו, כדי שלא יזלזלו בכבוד תורתו ויענשו (-רא"ש). אך אם כן קשה על רבי טרפון שהצטער כנ"ל? והתשובה היא שהיה עליו לפייסו בדמים כנ"ל.

רבא 'רמי' = הקשה סתירה בין שני פסוקים.

באתרא דידיעי ליה = במקום שידועים ומכירים אותו.

שרי ליה לצורבא מרבנן: מותר לתלמיד חכם לומר לבית דין 'תלמיד חכם אני, התיירו את התיגרא שלי בראשונה' כלומר תפסקו את הדין שלי תחילה. דבר זה לומדים מהפסוק הקורא לבני דוד שהיו חכמים 'כהנים', והרי הם לא היו משבט לוי? אלא לומר שיש לנהוג בהם ככהנים.

לפתוח ראשון: - בקריאת התורה, וכן לברך ראשון - כלומר להיות המזמן בברכת המזון, וכן ליטול מנה יפה ראשון - כשהוא חולק עם ישראלי במשהו, הוא בוחר הראשון את אחד משני החלקים השווים.

לא יהיבנא אכרגא: מותר לתלמיד חכם לומר 'אינני מוכן לשלם מס משום שאני תלמיד חכם' כדי שלא יגזלו את ממונו. הסיבה שהוא פטור ממס נלמדת מהפסוק

המדבר בכורש מלך פרס שציוה את עבדיו שלא יבקשו מס מאנשי כנסת הגדולה 'מִכְּדָה בְּלוֹ וְהֶלֶךְ לֹא שְׁלִיט לְמַרְמָא עֲלֵיהֶם' - 'מִכְּדָה' זו 'מנת המלך' כלומר מס על הקרקעות, 'בְּלוֹ' זה 'כסף גולגלתא' כלומר מס לפי ראש, 'וְהֶלֶךְ' זו 'ארנונא' כלומר מס על הבהמות.

עבדא דנורא אנו: מותר לתלמיד חכם לומר לגויים שהוא כהן ל"עבודת האש" בשביל להיפטר ממס. ולא נחשב הדבר כאילו הוא מודה בעבודת זרה, משום שמוכחא מילתא שכל מה שהוא אומר זה בשביל להיפטר מהמס. ואמנם הם סבורים שהוא מתכוין לעבודה זרה, אבל הוא ליבו לשמים שהרי 'יְהוָה אֱלֹהֵיךָ אֵשׁ אֲכָלָה הוּא'.

רב אשי הוה ליה ההוא אבא: היה לו יער, והוא מכר אותו לעובדי האש שמדליקים את האש בעצים בבית העבודה זרה שלהם.

אמר לו רבינא: איך מכרת להם, והרי אתה עובר על איסור 'לפני עיור לא תיתן מכשול' - שהרי הגויים מצווים שלא לעבוד עבודה זרה?

אמר לו רב אשי: רוב העצים הולכים להסקה, ומכיון שאפשר לתלות את המכירה בהיתר אנו תולים בזה ומותר.

משנה: הנודר לא לשתות יין 'עד הקציר', אסור עד שיתחילו העם לקצור קציר חיטים, לפי שלקציר חיטים האנשים קוראים 'קציר' סתם.

הכל לפי מקום נדרו: כלומר שבדרך כלל האנשים קוראים לקציר חיטים 'קציר' סתם, אבל אם במקום שנדר קוראים לקציר שעורים 'קציר' סתם הרי הוא אסור עד קציר שעורים.

וכן אם נדר בהר הולכים אחר זמן הקציר שבהר. ואפילו אם לאחר שנדר ירד לבקעה וכבר הגיע זמן הקציר של הבקעה, הרי הוא אסור עד שיגיע זמן הקציר של ההר.

הנודר לא לשתות יין 'עד הגשמים', אסור עד שתתקרב רביעה השניה, כלומר שיש 3 זמנים של גשמים וכל זמן נקרא 'רביעה', והוא אסור עד הרביעה השניה לפי שמסתבר שלא התכוון לרביעה הראשונה שמקדימה לבוא ולא לרביעה השלישית שמאחרת.

רשב"ג אומר: ולדעת רשב"ג אסור רק עד שיגיע זמנה של רביעה שניה למרות שלא ירדה עדיין, שכיון שאין זמנה קבוע שהרי לפעמים היא מאחרת, לכן מסתבר שאסור את עצמו רק עד הזמן שרגילה לרדת.

הנודר לא לשתות יין 'עד שיפסקו גשמים', לדעת ר"מ - אסור עד שיצא כל ניסן, לפי שעד סוף ניסן זהו זמן הגשמים. ולדעת רבי יהודה - אסור רק עד שיעבור הפסח, לפי שלדעתו עד אז זהו זמן הגשמים.

גמרא: הנודר לא לשתות יין 'עד הקיץ', וכשנדר היה בגליל ואח"כ ירד לעמקים, אסור עד שיגיע הקיץ בגליל, לפי שהנדר חל לפי המקום שעמד בו בשעת נדרו.